

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Quæstiones Canonicae De Decimis

Friderich, Melchior

Ingolstadii, 17010 [i.e. 1710]

Quæstio VIII. Quis ex prædio locato teneatur solvere Decimas, Locator, an
Conductor.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61677](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61677)

facit communia, & qui ex illa alienū, vel accipit, vel retinet, non tam de alieno, quàm de proprio disponit. Verū tamen esse existimamus, etiā illum, qui non extrema necessitate pressus, inopiā suā pastoribus Ecclesiæ probatā ad solvendum com-

pulsus non est, debito prorsus liberari: censendi enim illi sunt donationem fecisse: si enim dilationem tantum concedere voluissent, id expressissent. Ex hactenus dictis abundē patet responsio ad rationes in contrarium.

Q U Æ S T I O V I I I .

*Quis ex prædio locato teneatur solvere decimas,
Locator, an Conductor?*

S U M M A R I U M .

116. *Varij modi locandi prædia.*

117. *Si Colonus est partiarius, solvit tam ipse, quàm locator.*

118. *Vel ex fructibus nondum divisis vel post hos divisos quisvis ex sua parte.*

119. *Si pro certa pensione locatus est fundus, solvit solus colonus; sicut & emphyteuta.*

120. *Occurritur objectioni.*

121. *Ex sua pensione locator ad ni-*

hil tenetur.

122. *Solus fundi dominus tenetur, si pro certa mercede conduxit coloni operam.*

123. *Tenetur quidem iste ex sua mercede ad decimas personales.*

124. *Ferè tamen excusatur.*

125. *Exempto domino etiam colonus eximitur.*

126. *Dummodo privilegium domini sit reale.*

116 **D**ominus an Colonus ad decimas prædiales obligetur, valde ambiguum esse videtur propter jura inter se (ut quidem apparet) pugnantia. Nam solum colonum obligari, sumitur ex *c. s. b. r.* ubi quibusdam Religiosis præcipitur, ut de possessionibus ad firmam acceptis, seu conductis, plenariè solvant decimas: nec fit mentio de domino locante. Solum coloni meminit etiam *Clem. r. eod.* Econtrario solus locator videtur obligari *c. li-*

cet r. eod. ibi: non est licitum vobis decimas de terris vestris subtrahere, quas aliis traditis excolendas. Uterque verò oneri decimarum subiicitur c. à nobis eod. ibi: respondemus, quòd à dantibus, & recipientibus p. sessiones ad firmam, de fructibus, quos percipiunt, decimæ sunt solvenda. Et c. tua 26. eod. dicitur: sicut colonus de parte fructuum, quæ sibi remanet ratione cultura: sic & dominus de portione, quam percipit ratione terra, deci-
mas

nam reddere sine diminutione tenetur. Ut hæc jura antinomiam non contineant (uti revera non continent) varij modi, quibus prædia elocari soleant, distinguendi sunt. Nam I. locari possunt eâ lege, ut dominus à colono accipiat dimidiam, vel tertiam fructuum partem. Et tunc colonus dicitur Partiarus, eò quòd partiatum fructus cum domino locante, seu partem unam, aut plures illorum percipiat. II. Conducitur quandoq; solùm opera coloni pro mercede, vel in pecunia, vel in fructib⁹ solvenda: quo casu solvi merces operæ debet, etiã si ex aliquo infortunio, & absq; coloni culpa nihil fructuum proveniat. III. Quandoque fundus conceditur sub censu annuo pendendo in certa quantitate, vel pecuniæ, vel fructuum. Quæ concessio Emphyteusis est, si præter annuam præstationem ad meliorationes tenetur colonus; si servitutem fundo, vel jus servituti in effectu simile imponere fundo potest: si canon solvitur in recognitionem dominij directi &c.

117 *Affert. I.* Si colonus est partiarus, seu mediarius, ita vid. ut pars dimidia, vel tertia, fructuum debeat domino, ad decimas tenetur tam conductor, quàm locator; quilibet pro rata fructuum, quos percipit. Patet ex *cir. c. 24. & c. 26. h. t.* & tradunt ibi Gloss. Panorm. *n. 14. & in C. Cum sint. h. t. n. 5. & c.* ac passim alij. Ratio est: quia hac locandi ratione inicitur quædam so-

cietas, & utriusque sunt fructus. Unde, cum quilibet ex suis fructibus obligetur ad solvendas decimas, consequens est, utrumque debere solvere; nisi aliud in pactum deductum sit vel consuetudine receptum.

Duplex porrò modus est ex his¹¹⁷ fructibus dandi decimas. Primus, isque optimus, ac usitatus, si ex fructibus nondum divisis decimæ separantur, & his separatis ex reliquo cumulo sua cujque pars tribuatur: & tunc neuter ex hac parte ad quidquam ampliùs tenetur, quia ex iisdem fructibus decimæ bis non debetur. Sed neque ad personales decimas postea tenentur: hæc enim debentur ex lucris personæ. At verò fructus isti non sunt lucra personæ, sed prædij proventus: decimæ autem ex prædij sunt reales, & hæc jam sunt solutæ. Alter modus est, ut priùs integrum cumulum fructuum inter se pro rata dividant, & postea quilibet de suo decimas separatim solvat.

Affert. II. Si locatus est fundus¹¹⁹ pro certa pensione, v. g. ut solvat colonus domino quotannis sex tritici medimnos, decimas solvere debet solus colonus. Ita post Innoc. Hostiens. & Gloss. *l. c.* Panorm. *ll. c. c.* Moneta *c. 6. n. 40. & 42.* Azor *p. 1. l. 7. c. 24. q. 4.* Canis. *c. 4. n. 2.* Zoel. *h. t. n. 62.* Pirrhing. *h. t. n. 48.* alijque communiter, sicque intelligendum est *c. 8. h. t. Clem. 1. eod.* Ratio est: quia onus decimarum est annexum fructibus. *c. 28. & 33. h. t. cum*

cum ergo in tali casu colonus omnes fructus faciat suos, consequens est, quod cum illis in ipsum transeat etiam onus decimarum. Idem dicendum est de Emphyteuta: tenetur enim solus decimas integras solvere, nihil verò Dominus directus, ut mox dicemus.

¹²⁰ Dices, hac ratione colonum nimium gravari. Etiam si enim omnes fructus faciat suos, tenetur tamen inde solvere certam quantitatem vel pecuniæ, vel fructuum: ergo re ipsa idem est, ac si aliqua pars fructuum immediatè cederet ipsi domino; & sic non videtur esse aliquod discrimen inter hunc casum, & illum alterum *n. 117.* propositum. Ergo sicut in illo dominus fundi tenetur pro rata solvere decimas, ita pariter in isto tenetur solvere pro rata mercedis. R. non gravari nimium: quia etsi solus sustineat onus decimarum, minuitur tamen propter illud pensio solvenda, quæ utique maior imponeretur, si divisum esset onus decimarum inter ipsum & locatorem: ponitur enim, justam esse mercedem locationis, tametsi onus illud conductori incumbat, id est, impositam esse non tantam, quæ correspondeat decem partibus fructuum, sed eam solum, quæ correspondeat novem partibus, quæ remanent colono.

¹²¹ Assert. III. Locator in casu modo dicto non tenetur ad decimas. Ita cum Hostiens. Joan. And. Innoc. & Panorm. sentiunt Gloss. *inc. tua*

nobis. Suar. *c. 35. n. 14.* Zoel. *b. t. n. 24.* contra Abulensem *inc. 23.* Math. *q. 204.* qui existimat, locatorem teneri ad decimas ex pensione: quia, ut ait, est lucrum ipsi accrescens, & ex omni lucro debetur decima. Cum Abul. sentiunt Gloss. *l. c.* & Moneta *cit. c. 6. n. 40. in fin.* Verum assertio nostra omninò tenenda esse videtur. Si enim teneretur ad decimas, tunc vel ad prædiales, vel ad personales? Non ad prædiales: hæ enim ex toto fructuum cumulo solvuntur à conductore, & sic illa pensio, quæ locatori datur, jam est decimata à colono; neque ex eadem re decimæ bis debentur. Non ad personales: partim quia illa pensio, quamvis fortè fiat in pecunia, non est lucrum ex industria personæ, sed proventus ex fundo: partim quia locator ex illa dat decimas per colonum, dum propter annexum earum onus exigit minorem pensionem, eamque duntaxat, quæ correspondet novem partibus penes conductorem remanentibus. Unde si & ipse ad decimas teneretur, illæ ex eodem proventu bis solverentur.

Assert. IV. Si pretio conductæ est opera coloni, nim. ut fundum colat pro certa vel summa pecuniæ, vel quantitate fructuum, solus fundi dominus ad decimas obligatur. Est hæc sententia Panorm. *inc. tua nobis b. t. n. 14.* Moneta *c. 6. n. 40.* Azor. *l. c.* aliorumque communis. Constat ex *c. 22. & c. 33. b. t.* Et

H de

de hoc casu procedit *c. 11. eod.* ubi solus locator videtur obligari ad decimas. Ratio patet ex dictis *n. 119.* quia is debet decimas, cujus sunt integri fructus: atqui fructus omnes in tali casu sunt locatoris. Neque refert, quod non omnes apud ipsum remaneant, eò quod certam eorum partem, vel pecuniam, colono pro mercede solvere tenetur. Non, inquam, hoc obstat quia re verà omnes fructus suos facit æquè ac agricola, qui suis manibus fundum colit. Unde sicut iste juxta *cit. c. 22. & 33.* solvere tenetur integras decimas, non deductis prius expensis, ita pariter locator tenetur integras solvere, antequam deducat mercedem colono debitam. Neque in tali casu dominus fundi, si propriè loquamur, locator est, sed conductor: conducit enim coloni operam, sicut agricola mesorum, diciturque prædium colere suis sumptibus, ac manibus, tametsi colat per alium: ut patet ex *c. 27. 28. & 29. h. t.* Isque, qui fundum sic colit, propriè colonus non dicitur, sed mercenarius.

623 Assert. V. Colonus in casu modo dicto, quando vid. suam operam fundo colendo pro certa pecuniæ, vel fructuum quantitate locat, tenetur ex sua mercede decimas personales, sicubi in usu sunt, solvere. Ita Joan. Andr. *in c. cum sint h. t. Pa-norm. l. c. n. 15.* Abulens. *cit. q. 204.* Suar. *l. c. n. 13. & 14.* Moneta *l. c. n. 42.* Ratio est: quia merces, quam

accipit, non est fructus fundi, sed lucrum ex propria industria; unde ex illo ad decimam personalem, non minus quam alij mercenarij, ac famuli ex sua mercede, aut negotiator ex suo lucro, deductis tamen, ut infra dicemus, prius expensis, & in his computando suum laborem, quantum vid. iste valet juxta communem estimationem. 114

Dices: Dominus fundi juxta dicta *n. 121.* ad nihil tenetur, si illum locavit pro certa mercede sibi solvenda: quia integras decimas solvit colonus. Ergo vicissim in isto casu ad nihil tenetur colonus, quia integras decimas solvit dominus. R. non esse paritatem: nam in illo prior casu canon, quem accipit à colono, vel emphyteuta dominus, non est merces operæ, ac lucrum personæ, sed fructus fundi; ex fundo autem solus colonus, ac emphyteuta integras decimas solvit, estq; proinde liber dominus. Merces è contrario, quam pro fundo colendo accipit colonus, est lucrum industria: ex lucris autem de jure communi debentur decimæ personales. Neque obstat, si fortè non pecunia constituitur, sed certa pars fructuum; nam hi substituuntur loco pecuniæ. Ordinariè tamen ad nihil tenetur, tum quod decimæ personales ferè in desuetudinem abierunt; tum & vel maximè, quia estimationem sui laboris detrahere potest, quâ detractioe factâ ferè nihil residuum lucri erit, cum opera, & labor

labor ordinariè perfectè respondeat mercedi, & hæc illum rarò excedat, ac sæpè sit minor. Putat Suar. *l. c. in fine*, huiusmodi colonum ex eo quoque capite excusari posse, quòd censeatur esse quasi usufructuarius, & habens dominium utile fundi, & consequenter mercedem, quam accipit, non tam lucrum esse personæ, quàm fructum fundi. Cùm ergo decimæ ex fructibus fundi integræ persolvantur ab ipso domino, ad nihil tenebitur colonus.

125 Assert. VI. Si dominus fundi habet privilegiū reale exemptionis à decimarū solutione, neq; colonus ad decimas reales obligatur. Patet à sensu contrario ex *Clem. 1. h. t.* & ibi tradunt *Gloss. V. ad excolendas. Anchar. n. 6. Card. n. 21. Henriq. in Summ. l. 7. c. 27. n. 8. Moneta c. 5. n. 2. Gonzal. in c. 4. h. t. n. 9.* ac alij. Ratio est: quia privilegium reale de jure communi transit in colonum cum usufructu fundi, ut cum communi tradunt apud *Henriq. l. c. lit.*

K. Socinus jun. l. 2. consil. 268. col. 1. & consil. 296. n. 6. Panorm. in c. 1. h. t. n. 4. & l. 1. consil. 9. dub. 2. Bonifac. de Vitalin. in clem. 1. de Privil. n. 31. Huiusmodi privilegium reale concesserunt Societati Jesu Paulus III. Pius IV. & Greg. XIII. Qui ultimus expressè derogavit capitulo 34. *h. t.*

Diximus: *si dominus habet privilegium reale.* Personale enim, cùm inhæreat offibus personæ, utiq; ad alios non transit. Hinc quia quorundam Religiosorū privilegia, saltè olim, solum erant personalia, idcirco præcipitur *c. 11. h. t.* ut de terris, quas alijs tradunt colendas, decimæ solvantur. Utrū verò privilegium reale sit, colligendum est ex verbis rescripti, quæ si immediate procedant de prædijs, non personale, sed reale erit, ut bene observat *Franc. Leo p. 2. thes. for. Eccl. c. 12. n. 62.* Verùm de his infra futurius.

QUÆSTIO IX.

An Possessor fundi teneatur ad decimas ab antecessore non solutas?

SUMMARIUM.

127. *Difficultas questionis.*

128. *Auctoritas pro obligatione successoris.*

129. 130. 131. *Rationes pro eadem.*

132. *Successor universalis tenetur*

ad decimas à testatore non solutas.

133. *Particularis ad nihil tenetur.*

134. 135. 136. *Prima ratio assertionis.*

H2

137.